

Faglig veiledning i sykepleie

NORSK SYKEPLEIERFORBUNDS GODKJENNINGSORDNING

Sist revidert oktober 2006

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord

1. Innledning

1.1 Hva er faglig veiledning i NSF's godkjenningsordning

1.1.1 Definisjon på faglig veiledning i sykepleietjenesten

1.1.2 Definisjon på etterveiledning

1.2 Krav til en NSF- godkjent faglig veileder i sykepleie

1.3 Krav til godkjent etterveileder i NSF's godkjenningsordning

2. Kriterier for NSF's godkjenning av faglige veiledere i sykepleie

2.1 Krav før en kan starte veilederutdanning

2.1.1 Autorisasjon som sykepleier

2.1.2 Praksis som sykepleier

2.1.3 Erfaring med å motta faglig veiledning

2.2 Krav til teoriopplæring i veilederutdanningen

2.2.1 Veiledningsteori totalt: 80 timer

2.2.2 Teori om kommunikasjon og relasjonsarbeid: totalt 20 timer

2.2.3 Teori om grupper og samarbeid: 20 timer

2.2.4 Krav til litteratur

2.3 Veiledererfaring og etterveiledning i veilederutdanningen

2.3.1 Praksis som veileder

2.3.2 Etterveiledning

2.4 Anbefaling

2.5 Dispensasjon

3. Administrasjon av godkjenningsordningen

3.1 Behandling av individuell søknad

4.0 Krav til medlemskap i NSF

FORORD

Sykepleiefaglig veiledning har en lang tradisjon i Norsk Sykepleierforbunds (NSFs) historie.

1981:

NSF startet allerede i 1981 arbeidet med å få en formalisert opplæring av offentlig godkjente sykepleiere til veiledere i klinisk sykepleie. En kurspakke i veiledning for sykepleiere ble tatt i bruk fra 1982. Kurset ble arrangert ved NSF's kretser, arbeidssteder og sykepleierhøgskoler.

1985:

Etter initiativ fra faglig sammenslutning av psykiatriske sykepleiere ble det nedsatt et utvalg i 1985 som skulle utrede muligheter for opprettelse av et kompetanseråd for godkjenning av veiledere, samt kriterier for godkjenning.

1986:

I 1986 ble det vedtatt av NSF's sentralstyre å sette i gang et 4 årig prøveprosjekt for godkjenning av veiledere i psykiatrisk sykepleie.

1987:

I forbindelse med tariffoppgjøret i Oslo kommune ble partene enige om å nedsette en arbeidsgruppe som skulle gi en faglig utredning i forbindelse med igangsettelse av en organisert og formalisert faglig veiledning i sykepleietjenesten. Arbeidsgruppen avleverte sin innstilling til Oslo kommune og NSF. Det ble foreslått at NSF skulle fungere som godkjenningsinstans for faglig veiledning i den somatiske sykepleietjenesten i Oslo kommune. Arbeidsutvalget i NSF vedtok at godkjenningsordningen måtte omfatte hele landet, ikke bare Oslo-området.

1988:

NSF utarbeidet kurspakke/godkjenningsordning for psykiatriske sykepleiere. I tillegg ble det utarbeidet en etterutdanning i faglig veiledning for sykepleiere (fagseriehefte 2/89), samt godkjenningskriterier for veiledere i sykepleietjenesten. Prøveordningen ble utvidet til å inkludere alle sykepleiere innen sykepleietjenesten.

1995:

Rådet for høgskoleutdanning i helse og sosialfag (RHHS) etablerte en nasjonal rammeplan for tverrfaglig videreutdanning i praksisveiledning innen helse- og sosialfag (10 vekttall). Etter hvert etablerte mange høgskoler tverrfaglige studietilbud i veiledning med forskjellig innhold og omfang.

1998:

Revisjon av NSF godkjenningsordning av sykepleiefaglige veiledere.

2004: Forbundsstyret vedtok krav til minimum tre års sammenhengende medlemskap i NSF forut for søknad om godkjenning som sykepleiefaglig veileder. Etter hvert har praksis endret seg med hensyn til sammensetning av veiledningsgrupper og valg av veiledere.

1. INNLEDNING

NSF mener faglig veiledning i sykepleietjenesten er et viktig element i utviklingen av sykepleiefaget og sykepleiepraksis. Hovedhensikten med sykepleiefaglig veiledning er å sikre og beholde kvaliteten i sykepleietjenesten på et høyt faglig nivå. Videre er hensikten med godkjenningsordningen å sikre at veiledere i sykepleietjenesten har kompetanse til å veilede sykepleiere i tråd med sykepleiefagets etiske grunnprinsipper og kunnskapsgrunnlag. Veiledning fungerer som et forum hvor kandidaten kan ta opp situasjoner fra sykepleiepraksis til systematisk granskning og refleksjon. Veileder bør ha en klar veiledningsprofil og kunne utfordre kandidaten til å se situasjoner de tar med inn til veiledningen fra ulike synsvinkler. Veileder må også få kandidaten til å reflektere over andre handlingsalternativer enn dem hun/han bruker.

Målgruppen for veilederutdanningen er yrkesaktive autoriserte sykepleiere med minimum 2 års klinisk praksis. Sykepleiere som fyller kravene til teori og praksis, og har vært medlem i NSF i minimum 3 år sammenhengende før søknad sendes, kan søke NSF om godkjenning. Søknaden blir behandlet av en godkjenningskomite.

NSF har utarbeidet kriterier for godkjenning av faglige veiledere i sykepleietjenesten. Kriteriene skal sikre kvalitet i veileders kompetanse. Ulike utdanningsløp kan føre fram til denne kompetansen. NSF har ikke foreslått en bestemt etterutdanningsplan, men mener at ulike utdanningsløp kan føre fram til NSF's godkjenning av faglige veiledere i sykepleie.

1.1 Faglig veiledning i NSF's godkjenningsordning

NSF mener faglig veiledning skal bidra til å styrke sykepleierens bevissthet og refleksjon, samt øke trygghet og faglig utvikling i arbeidet.

1.1.1 Definisjon på faglig veiledning i sykepleietjenesten

Med faglig veiledning menes her en systematisk personlig og faglig læringsprosess der de som søker veiledning arbeider med situasjoner fra egen praksis ved å reflektere individuelt eller i gruppe over dette sammen med godkjent veileder.

1.1.2 Definisjon på etterveiledning

Med etterveiledning mener NSF en systematisk, faglig og personlig læringsprosess der den som søker etterveiledning arbeider med situasjoner fra egen praksis som veileder og reflekterer over dette individuelt eller i gruppe sammen med etterveileder.

1.2 Krav til en NSF- godkjent faglig veileder i sykepleie

En godkjent veileder skal kunne:

- lede og gjennomføre systematisk veiledning
- tilrettelegge og opprettholde et godt læringsklima
- anvende ulike forståelsesmodeller og veiledningsmetoder ut fra en vurdering av problemets eller situasjonens egenart
- bidra til faglig og personlig vekst hos de som mottar veiledning
- bidra til faglig refleksjon og kritisk tenkning
- anbefales når det gjelder personlig og faglig kompetanse av en NSF godkjent veileder

1.3 Krav til godkjent etterveiledning

er at veileder:

- er godkjent NSF- veileder i sykepleie eller godkjent veileder fra en annen nærmere definert fagorganisasjon (på høgskole- eller universitetsnivå)
- kan dokumentere egen veilederpraksis etter godkjenning som veileder i form av gruppeveiledning 60 timer à 45 minutter (20 av disse kan eventuelt være individuell veiledning). Dokumentasjon skal være fra en fagansvarlig person der veiledning er utført
- kan dokumentere aktiv deltakelse i faglig veiledning etter godkjenning som veileder, og innen rammen av de siste 2 år. Den faglige veiledningen kan være i form av deltakelse i:
  - etterveiledningsgruppe
  - veilederforum
  - veiledningskongresser
  - eller andre fora der tema veiledning har vært belyst

2. KRITERIER FOR NSF's GODKJENNING AV FAGLIGE VEILEDERE I SYKEPLEIE

Godkjenning av faglige veiledere i NSF vurderes ut fra følgende kriterier:

1. Krav før veilederutdanning kan starte
2. Teoretisk utdanning i et veilederkompetanseprogram
3. Veiledningserfaring og etterveiledning

2. 1 Krav før en kan starte veilederutdanning

2.1.1 Autorisasjon som sykepleier

Søker må ha autorisasjon som sykepleier. Dette kan det ikke søkes dispensasjon fra.

2.1.2 Praksis som sykepleier

- Det kreves minimum 2 års klinisk praksis fra samme arbeidssted
- Stillingsstørrelse 100 %. Ved redusert stillingsbrøk økes det toårige løp tilsvarende.
- Stilling mindre enn 50 % godkjennes ikke.
- Direkte pasientrettet/klientrettet arbeid/praksis må utgjøre 2/3 av den totale arbeidstiden.

2.1.3 Erfaring med å motta systematisk/faglig veiledning

Hensikten med denne delen av praksis er at veilederkandidaten skal utvikle seg selv som person og som sykepleier, dvs. reflekterer over praksis for å bli en bedre sykepleier.

- Før en kan starte veilederutdanningen må søker selv ha mottatt 40 timer faglig veiledning. En veiledningstime er på 45 minutter.
- Halvparten av disse timene må være gitt av NSF- godkjent veileder og minst 20 timer skal være gitt av en og samme veileder.

De øvrige timene kan være:

- systematisk faglig veiledning i forbindelse med opplæring i en arbeidssituasjon der en mer erfaren sykepleier har gitt faglig veiledning i forbindelse med utførelse av sykepleie, såkalt mester – svenn opplæring. Det forutsetter at det er faglig refleksjon knyttet til denne oppfølgingen før og etter utføring av sykepleieoppgaven.
- systematisk veiledning i forbindelse med videreutdanning i psykisk helsearbeid, jordmorfag, helsesøsterfag og lignende (ikke veiledning på skriftlige oppgaver).
- systematisk personlig veiledning (selvrefleksjon) gitt av en annen godkjent veileder fra en nærmere definert fagorganisasjon (på høyskole- eller universitetsnivå).

Den som søker veiledning må selv forsikre seg at veiledere har vedlikeholdt sin kompetanse som faglig veileder.

2.2 Krav til teoriopplæring i veilederutdanningen

For å oppnå veilederkompetanse må man ha gjennomført en teoretisk utdanning i form av videreutdanning eller kurs på totalt 120 timer og et pensum på totalt 2000 sider. Teoriundervisningen skal være på et høyt nivå. Det betyr at den fortrinnsvis bør være arrangert som utdanning fra høyskole, universitet eller være NSF - godkjente kurs. Den teoretiske utdanningen må ha skjedd innen de siste fem år.

2.2.1 Veiledningsteori totalt: 80 timer (pensum 1200 sider)

Denne delen av teoriundervisningen skal skje parallelt med start av egen veilederpraksis og mens man går i etterveiledning. Følgende emner skal være tematisert:

- veiledningens filosofiske, etiske og teoretiske tradisjoner
- veiledningsbegrepet og hvordan faglig veiledning kan forstås
- formål med faglig veiledning
- ulike perspektiver i faglig veiledning
- sentrale aspekter i veiledningsprosessen som relasjonsbygging og kontraktarbeid, selve veiledningsarbeidet og evaluering og avslutning av veiledningsprosessen
- om læringsprosesser
- veilederrollen og bevissthet om seg selv i veilederrollen og om ansvar
- veiledningsmetoder

2.2.2 Teori om kommunikasjon og relasjonsarbeid: totalt 20 timer(pensum 400 sider)

Følgende emner skal være tematisert:

- kommunikasjonsteorier
- relasjonsperspektiv i faglig veiledning
- etikk, makt og empowerment

2.2.3 Teori om grupper og samarbeid: 20 timer (pensum 400 sider)

Følgende emner skal være tematisert:

- gruppeteori, gruppedynamikk og gruppeprosesser
- konflikter i grupper og konfliktløsning
- faglig og tverrfaglig samarbeid

2.2.4 Krav til litteratur

Litteraturen skal være av nyere dato og relatert til de tre teoretiske emnene. Den skal være hentet fra godkjente databaser for faglitteratur, bøker og fagartikler, hovedfagsoppgaver og forskningsrapporter. Dokumentasjon skjer ved egenbekreftelse på at litteraturen er lest.

2.3 Veiledererfaring og etterveiledning i veilederutdanningen

Hensikten med denne delen av praksiskravet er å lære å veilede ved selv å veilede. Praksis som veileder danner grunnlaget for det som tematiseres i etterveiledning. Tidsrammen for praksis som veileder og det å delta i etterveiledning anbefales gjennomført innen 3 år.

2.3.1 Praksis som veileder

Omfang:

- Krav til 60 timers praksis som veileder (45 minutter)
- I veiledningsgrupper hvor søker er likestilt med den andre veilederen, godkjennes time for time. Der hvor det legges opp til at den ene er co-veileder (for å få godkjent 60 timer), må det dokumenteres at den som søker veiledning har vært hovedveileder i 40 timer og co-veileder i 20 timer.
- Om det er lange avstander eller andre grunner til at det er vanskelig å møtes, kan inntil 20 timer av veiledningen skje via for eksempel videokonferanse/telematikk.

Deltakere:

- Veiledning kan gis individuelt eller i gruppe. Når den gis individuelt, må det være til sykepleier. Når det gis i gruppe, bør flertallet i gruppen være sykepleiere.

Om det er lange avstander eller andre grunner til at det er vanskelig å møtes, kan inntil 20 timer av veiledningen skje via for eksempel videokonferanse/telematikk.

Dokumentasjon:

Gitt veiledning skal dokumenteres av den som er faglig ansvarlig på det arbeidssted der veiledningen finner sted.

2.3.2 Etterveiledning

Hensikten med etterveiledning er å reflektere over egen praksis som veileder sammen med en etterveileder og eventuelt andre veiledere under opplæring. Omfanget av etterveiledning er 60 timer à 45 minutter. 30 av disse timene skal være hos en og samme NSF- godkjent veileder. De resterende 30 timene kan være av en veileder godkjent av andre fagforbund.

Etterveiledningen skal ta opp tema som:

- relasjonen mellom veileder og den som blir veiledet
- sentrale forhold ved veiledningsprosessen
- veilederrollen
- metoder i veiledning
- metarefleksjon over filosofi, etikk og veiledningsteori.

Etterveiledningen skal dokumenteres av etterveileder i form av en bekreftelse som beskriver:

- hvordan etterveiledningen har vært organisert: gruppe eller individuelt og evt. antall i gruppen og gruppens sammensetting når det gjelder yrkesbakgrunn
- etterveiledningens varighet når det gjelder hvert møte og den totale lengden
- etterveiledningens arbeidsformer, som bruk av metoder, prosessreferat, video
- etterveiledningens evalueringsformer når det gjelder tilbakemelding/respons på veiledning og veilederrollen. Den som søker godkjenning som veileder må dokumentere at det i etterveiledning er lagt fram minst 2 prosessreferat som omfatter en situasjonsbeskrivelse av egen veiledning, en analyse eller refleksjon over dette der en anvender relevant litteratur, samt henvisning til denne litteraturen. Prosessreferatene skal godkjennes av etterveileder
- .

Den som søker veiledning må selv forsikre seg om at den han/hun engasjert som etterveileder har vedlikeholdt sin veilederkompetanse. Den som søker om godkjenning som veileder må sørge for dokumentasjon av etterveileders veiledningskompetanse.

2.4 Anbefaling

Ved avsluttet etterveiledning gir etterveileder eventuelt anbefaling om godkjenning. En slik godkjenning skal være en del av dokumentasjonen av etterveiledning fra en NSF- godkjent veileder.

Ikke alle sykepleiere egner seg, eller skal utdanne seg til veiledere. Hvis veilederkandidaten ikke har tilegnet seg den nødvendige kompetanse eller ikke egner seg som veileder, skal hun/han ikke anbefales til å bli godkjent veileder.

2.5 Dispensasjon

Det kan søkes dispensasjon på grunnlag av kriteriene for godkjenning av veileder, bortsett fra kravet om autorisasjon som sykepleier og kravet til 3 års medlemskap i NSF.

Ved behandling av søknaden vil det bli foretatt en helhetlig vurdering av innhold og de begrunnelser som gis for at det søkes om dispensasjon.

2.6 Klage

Godkjenningskomiteen behandler søknadene. Ved avslag kan søker kreve å få søknaden sin vurdert på ny. Ved eventuelt avslag etter 2. gangs vurdering av godkjenningskomiteen kan søker klage til forbundsstyrets arbeidsutvalg, som er klageinstans. Klage må fremsettes skriftlig innen en måned etter at søker har fått brev om avslag. Arbeidsutvalgets avgjørelse er endelig.

Ved klage må søker presisere hva klagen går ut på.

3. ADMINISTRASJON AV GODKJENNINGSORDNINGEN

Fag- og helsepolitisk avdeling ved NSFs hovedkontor har ansvar for godkjenningsordningen. Dette innebærer administrative rutiner, saksbehandling og veiledning til søkerne.

3.1 Behandling av søknader

Søknaden må skrives på spesielt søknadsskjema som finnes på:

<https://www.nsf.no/medlemsfordeler-og-forsikringer/godkjenningsordninger>

Det er 2 søkerrunder i året. Forbundsstyret oppnevner godkjenningskomiteen.

Ved behandling i godkjenningsskomiteen fattes ett av følgende vedtak:

1. Godkjent.

Søkeren får tilsendt godkjenningsbevis.

2. Avslag.

Vesentlige kriterier er ikke oppfylt, det er ikke søkt om dispensasjon eller denne er avslått. Hele søknaden med vedlegg blir sendt i retur.

4. KRAV TIL MEDLEMSSKAP I NSF

NSF godkjenningsordning er et medlemsgode. Det stilles krav om sammenhengende medlemskap siste 3 år før søknad om godkjenning sendes NSF.